Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 48)

„Gazeta“ ese în fiă-care-di
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 264.—Anulŭ LVI. Braşovŭ, Duminecă, 28 Noemvre (10 Decemvre) 1893.

Braşovŭ 27 Noemvre v.

S'ar păré de necredutŭ şi totuşĭ s'a întêmplatŭ.

Locuitorilorŭ românĭ gr or. din comuna Doboli inferiorŭ, în Săcuime, li-s'a denegatŭ de către organele administrative unguresci şi de către ministeriulŭ de interne sĕ-şĭ clădéscă biserică rom. gr. or. pe loculŭ câştigatŭ de ei, la faţă spre stradă, în fruntea comunei; şi li-s'a denegatŭ acésta fără de nicĭ unŭ motivŭ întemeiatŭ, numai şi numai pentru ca sĕ nu se ridice biserica valahă în locŭ de frunte şi sĕ nu fiă conturbaţĭ dilnicŭ în simţulŭ lorŭ „patrioticŭ“ puţinii reformaţĭ de viţa arpadiană din acea comună.

Aicĭ, în acéstă împrejurare, se cuprinde monstruositatea interdictului, de care vorbimŭ şi care aruncă o lumină urîtă şi de totŭ tristă asupra stărilorŭ de adĭ, din fericitulŭ statŭ milenarŭ ungarŭ.

Dér sĕ vedemŭ cum s'a petrecutŭ lucrulŭ: Românilorŭ din Doboli inf., comitatulŭ Treiscaune, li-s'a fostŭ închisŭ biserica din partea autorităţilorŭ politice încă dela anulŭ 1888, pe motivulŭ, că este prea vechiă şi ruinată. De atuncĭ comuna bisericéscă gr. or. în frunte cu zelosulŭ ei preotŭ şi-a încordatŭ tóte puterile şi cu multă trudă şi nĕcasŭ a adunatŭ banĭ, ca sĕ pótă cumpăra o grădină la unŭ locŭ frumosŭ din mijloculŭ comunei, şi după cincĭ anĭ au ajunsŭ în fine sĕ aibă tóte cele de lipsă pentru a se puté apuca de clădirea unei none biserici.

Dér ce sĕ vedĭ? Autorităţile unguresci nu le dau voiă Românilorŭ sĕ-şĭ clădéscă biserica sub pretextŭ, că loculŭ pe care vréu sĕ-o ridice este pré la locŭ principalŭ şi prea aprópe de drumulŭ de ţĕră, aşa că avêndŭ Românii unele procesiunĭ, cum suntŭ îmormêntările etc., prin acestea s'ar conturba nu numai comunicaţiunea de pe stradă, dér din causa bisericei ar trebui sĕ sufere multŭ şi cârciuma unui Jidanŭ arendaşŭ, ce se află tocmai în faţa locului unde avea sĕ fiă biserica! S'a mai adusŭ ca „motivŭ“ şi împrejurarea, că loculŭ acela ar fi prea aprópe de o altă biserică reformată, fiindŭ depărtarea între acestea numai de 100—105 paşĭ, aşa că „avêndŭ Românii clopote la biserica lorŭ, atâtŭ prin tragerea acelora, câtŭ şi prin baterea unorŭ unelte de fierŭ şi de lemnŭ (tóca), s'ar conturba serviciulŭ în biserica reformată“.

Aceste suntŭ pe scurtŭ motivele, pe basa cărora nu li-s'a datŭ voiă Românilorŭ din Doboli inferiorŭ, ca sĕ şĭ ridice biserică la loculŭ doritŭ.

Protestat'au bieţii Valahĭ din Dobolĭ la forurile mai înalte, trimis'au deputaţiunĭ la fişpanulŭ, înaintat'au recursŭ chiar şi la ministrulu de interne: dér tóte înzadarŭ. Ministrulŭ însuşĭ prin resoluţiunea sa din Novembre a. c. le denégă Românilorŭ din Dobolĭ de a-şĭ ridica biserica dorită, provocându-se la „motivele“ arătate mai susŭ.

Şi pe când se iau aceste mĕsurĭ în contra celui mai justŭ şi firescŭ postulatŭ alŭ maiorităţii locuitorilorŭ de religiunea gr. or., se constată, că în aceeaşĭ comună, cu tóte protestele comitetului parochialŭ gr. or., s'a datŭ unui Ungurŭ voiă sĕ-şĭ ridice grajdulŭ lângă biserica cea vechiă românéscă, care adĭ este închisă. Eară adĭ ce se întêmplă? Se aduce ca motivŭ principalŭ în contra clădirei nouei bisericĭ române pe loculŭ cumpĕratŭ de comuna gr. or., că din causa acésta ar suferi cârciuma din apropiere a unui Jidanŭ!

S'a mai adusŭ înainte de către fisolgăbirĕulŭ şi stăpânii lui, că e prea aprópe şi biserica reformată şi ar fi şi acésta conturbată. La acésta a rĕspunsŭ fórte nimeritŭ preotulŭ din Doboli arătândŭ, că nu de multŭ în Pojonŭ, Jidovii au ridicatŭ o sinagogă în nemijlocită apropiare de biserica catolică. Catolicii au protestatŭ, dér totuşĭ nu li-a succesŭ a face sĕ li-se denege Jidovilorŭ dreptulŭ de a şĭ ridica sinagogă la loculŭ doritŭ.

Din tóte reese dér cu siguritate, că piedeca, ce se pune aicea, este intenţionată şi îndreptată în modŭ duşmănosŭ în contra bisericei „valache“ însă-şĭ.

Şi încă în împregiurările de faţă, duşmănósa procedere este şi mai bătĕtóre la ochĭ, décă ne gândimŭ, că stămŭ faţă cu o comună, în care locuitorii într'unŭ modŭ aprópe neesplicabilŭ şi-au perdutŭ în cursulŭ timpului limba lorŭ naţională şi au rĕmasŭ numai cu religiunea şi cu simţulŭ lorŭ de ginte română.

Locuitorii din Doboli inferiorŭ ţinŭ la legea şi la neamulŭ lorŭ, cu tóte că nu-şĭ mai vorbescŭ limba lorŭ proprià, ci sciu numai ungaresce. Duşmănia în contra limbei şi a bisericei românescĭ se arată dér în mĕsură şi mai mare, când prin asemenea oprirĭ şi vexaţiunĭ se dă pe faţă planulŭ infernalŭ, de a voi sĕ-i facă pe aceştĭ Românĭ nenorocіţĭ sĕ se lapede cu încetulŭ şi de biserica lorŭ.

De şcólă nicĭ nu mai vorbimŭ, căcĭ s'a şi pusŭ în lucrare înfiinţarea unei şcóle de statŭ în cósta acestei şcóle, de temere, ca nu cumva şcóla şi biserica românéscă sĕ recucerescă érăşĭ şi în privinţa limbei pe locuitorii românĭ din Dobolĭ.

Despre fericitulŭ episcopŭ de odinióră Grigorie Maiorŭ se dice, că făcêndŭ odată o visitaţiune canonică în părţile Deşiului şi plângêndu-i-se credincioşii sĕi românĭ din acele părţĭ, că nu au biserică şi că nu potŭ căpĕta nicĭ-decum loculŭ trebuinciosŭ pentru zidirea unei bisericĭ românescĭ, măhnitŭ în sufletulŭ sĕu, episcopulŭ sĕ-şĭ fi ridicatŭ atuncĭ mânile spre cerŭ şi sĕ fi disŭ: *„Aşa-ţĭ trebue ţie, Dómne, décă ai datŭ totŭ loculŭ domnilorŭ, acum n'ai nicĭ atâta, ca sĕ-ţĭ ridice ómenii casă!“*

Când înflăcăratulŭ naţionalistŭ Maiorŭ a rostitŭ aceste vorbe, sórtea poporului românŭ era atâtŭ de tristă, prigonirile, împilările şi tirănia, sub care gemea acestŭ poporŭ iobagŭ, ajunsese la unŭ gradŭ atâtŭ de mare, încâtŭ curêndŭ după acésta isbucnirea revoluţiunei de sub Horia, Cloşca şi Crişanŭ, întêmplată la anulŭ 1784, a fostŭ neîncungiurabilă.

Cine ar fi credutŭ óre, că acele timpurĭ triste ale veacului trecutŭ, carĭ au adusŭ cu sine atâta vĕrsare de sânge şi perderea atâtorŭ vieţĭ jertfite pe altarulŭ libertăţii popórelorŭ; cine ar fi credutŭ, dicemŭ, că acele timpurĭ, osândite de istoria tuturorŭ popórelorŭ culte ale lumei, vorŭ ajunge după o sută şi mai bine de anĭ sĕ se repetă în altă formă din nou, cu tóte că adĭ trăimŭ în veaculŭ aşa numitŭ alŭ libertăţii popórelorŭ, alŭ culturei şi luminei lorŭ?

Décă ar eşi din grópă episcopulŭ Maiorŭ şi ar vedé prigonirile nemilóse şi crudele nedreptăţĭ, ce le îndură acestŭ poporŭ şi adĭ din partea stăpânilorŭ sĕi, carĭ cu duşmă-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

DEMONII.

(Fine).

Unii ómenĭ mai profundĭ simţiau póte unŭ felŭ de interesŭ, a vedé ce e mai frumosŭ şi mai urît în creaţiune umblândŭ mână în mână; mulţimea însĕ îşĭ făcea hazŭ de acéstă privelisce neobicĭnuită. Unii se simţiau ofensaţĭ prin nemărginita îndrăsnélă, cu care mĕ arătam lângă acéstă frumseţe frapantă şi vedeam apriatŭ, cum că mĕ făceam ridicolŭ în celŭ mai mare gradŭ. Şi cu câtŭ sĕ observa mai multŭ uriciunea mea, cu atâtŭ mai multŭ crescea şi frumseţa Suhrei. Pretutindenea sĕ vorbea despre frumseţa Cerchesei şi urîciunea tovaroşului ei. Suhra deveni femeia cea mai sĕrbătorită şi eu bărbatulŭ celŭ mai ridiculŭ. Eu o sciam acésta, însĕ tăria pasiunei mele înecase ruşinea în internulŭ meu.

Şi ce am obţinutŭ dela dênsa, care mĕ legă de sine cu tóte legăturile frumseţei şi seducţiunei? Nimicŭ! Nicĭ unŭ favorŭ! Dér multe promisiunĭ ferbinţĭ. — Sĕptĕmânĭ, lunĭ, anĭ trecură la mijlocŭ şi eu îi urmaiu ei şi fratelui ei bolnăviciosŭ dintr'o ţĕră într'alta şi 'i ajutam aşĭ serba pretutindenĭ triumfulŭ frumseţei. Eu nu puteam observa în pasiunea mea acea crudelitate, cu care mĕ alese, ca jertfă alŭ triumfurilorŭ ei. In ea nu era altŭ sentimentŭ, decâtŭ acela, a fi conscie de frumseţa sa şi setósă după adorare. Şi într'adevĕrŭ, că avea norocŭ! Nu orĭ şi care frumseţe are acelŭ norocŭ, de a întêlni în calea sa acea contradicere, ce o găsise ea în persóna mea. Şi eu, a căruі sumeţiă şi tăria voia sĕ se mĕsóre cu marea şi care voiam a mĕ bucura de o fericire sfântă, retrasŭ în singurătate, departe de sgomotulŭ lumei, — eu alergam după o femeiă fără inimă dintr'o cetate într'alta, dintr'o ţĕră într'alta, şi mĕ supuneam la aceea de a fi privitŭ de mulţime, întocmai precum se privescŭ pe la târgurĭ unele diformităţĭ din nascere minunate! — Şi în Rouen şedea singuratică o fiinţă nobilă şi plângea după mine, séu mĕ despreţuia! Epistolele mele către Teresa deveniră din ce în ce mai recĭ şi mai rarĭ, şi în cele din urmă, ne mai putându-mĕ stăpâni, îĭ scrisesem: *„Uită-mĕ, nu sunt vrednicŭ de tine“*.

Dér suvenirea ei o purtam în inima mea, ca unŭ talismanŭ scumpŭ, dumnedeescŭ; şi precum bolnavulŭ cércă a-şĭ alina durerile prin sucŭ de macŭ, aşa încercam şi eu a-mĭ ameţi mustrările de consciinţă prin frumseţa Suhrei.

Ea avea asupra mea o ast-felŭ de putere, de a-mĭ supune tóte forţele, numai pe una nu, pasiunea. După ce era îmbuibată de adorare şi după ce împărţise cu îmbelşugare privirĭ pline de amorŭ, ér eu mĕ consumam de jalusiă, avea obiceiulŭ a dice: „Maurus, aceea ce dau la alţii, este nimicŭ! Tu însĕ ai inima mea!“

Inima ei! Eu credeam încă atuncĭ, că ea posede o inimă! Dér voindŭ a fi sincerŭ, trebue sĕ mărturisescŭ, că nu iubiau inima ei, ci singurŭ numai frumseţa.

Câte odată mĕ plângeamŭ de capriţiile şi rĕcéla ei şi o rugam a avea îndurare de mine; atuncĭ mĕ privia cu unŭ surîsŭ misteriosŭ şi rĕcéla ochilorŭ ei mĕ făcea sĕ tacŭ

Odată disei către dênsa:

— „Suhra, tu eştĭ neînţelésa! Nimica sĕ pare că nu te póte mişca; nicĭ o nemulţămire, séu tristeţă acoperă vre-odată odihna feţei tale — tu eştĭ frumósă, ca o statuă de pĕtră. O, de te-aşĭ vedé odată plângêndŭ“.

— „Sĕ plângŭ? Eu sĕ plângŭ?“

— „Da, Suhra! atuncĭ ai fi nespusŭ de frumósă“?

— „Nu vréu sĕ fiu ast-felŭ frumósă“, dise ea.

— „Suhra, de ar eşi din peptulŭ tĕu odată unŭ suspinŭ, de ar pica din ochiulŭ tĕu o lacrimă ferbinte, o picătură a durerei séu misericordiei — şi de s'ar preface surisulŭ triumfătorŭ alŭ gurei tale într'unŭ sentimentŭ de durere — atuncĭ mi-ar plăcea; acésta o aşteptŭ tot-d'auna“.

— „Tu eştĭ nebunŭ, tu eştĭ micŭ, Maurus“, rĕspunse ea. „Voescĭ tu ca trăsurile feţei mele sĕ se contragă în durere? Voescĭ, ca pleopele sĕ mi sĕ înroşescă şi lacrimele sărate sĕ-mĭ strice peliţa? M'ai iubi atuncĭ póte mai multŭ? Frumseţa este unŭ darŭ dumnedeescŭ; sĕ cercĭ, prin o slăbiciune omenéscă a o perde, a-o strica séu nimici? Décă ţi-e sete de lacrimĭ, atuncĭ cobóră-te la aceia,carĭ plângŭ. Eu nu vréu sĕ plângŭ!“

Apoi mĕ privi cu o căutătură atâtŭ de seducĕtóre, care îmĭ inlemni sufletulŭ.

Ne aflamŭ în Roma; de câtŭ-va timpŭ îmĭ dedŭ Suhra nisce semne de nemulţămire, care eu tot-d'auna le primiau cu o pacienţă laşe. Intr'o nópte am visatŭ, că deiţa cea de marmoră, pe alŭ cărei sînŭ desemnasem faţa mea, venise la mine. Ea avea desemnulŭ încă pe peptŭ, dér trăsurile lui nu erau negre, ci în faţa focului, ér deiţa avea trăsurile Suhrei. Ea sĕ plecă asupra mea, ochii ei se împlântară, ca nisce pumnale, în inima mea — şi atuncĭ mĕ desceptai strigândŭ. Era întunerecŭ în odaie; şi cu visulŭ încă înaintea ochilorŭ vĕdui cum o figură albă se depărtă şi dispărŭ ca unŭ fantomŭ.